

JEFF BEZOS AND THE FUEL

JEFF BEZOS VÀ NHIÊN LIỆU

SEMANTIC REALITY 2026 · SHAREHOLDERS 11

Thành công đầu tiên của tôi: đưa tiền cho Bezos đổ nhiên liệu cho du thuyền.

Chiếc điện thoại, từng là một phương tiện liên lạc đơn giản, dần trở thành cách để chia sẻ, trò chuyện, nhắn tin. Và điện thoại di động vượt mặt điện thoại bàn. Ai cũng cần nói. Để báo cho người ta biết điều gì?

Rằng ông chồng còn ở nhà không và bao giờ thì đi, để bà vợ cho nhân tình vào. Một kẻ chẳng ai biết. Hoặc ông bạn quen của gia đình vẫn ghé chơi mỗi cuối tuần.

Rồi tiếng chuông luôn là một tín hiệu đáng sợ với bất kỳ ai sắp làm một chuyện khác thường. Và thế là đến tin nhắn im lặng: WhatsApp, Telegram, Signal, Messenger, Direct, Viber, WeChat, Skype. Để trao đổi tin nhắn, ảnh, video, đủ mọi tình huống. Và suốt một thời gian dài, điều này cũng giúp cơ quan tư pháp dựng hồ sơ vụ án và bảo đảm kẻ có tội không thoát tội.

Nhưng đúng lúc mọi thứ có vẻ chạy hoàn hảo, tôi cũng bắt đầu gửi những câu chuyện cho bạn bè, để chia sẻ trải nghiệm và khiến họ mỉm cười, suy ngẫm. Có điều tôi không phải Amazon, và cũng chẳng phải Pornhub. Và thất bại chỉ là khởi đầu thật sự đầu tiên của một thành công đã được báo trước.

Rồi, tôi không hề hay biết, một người phụ nữ ở Napoli đã gom thành một kho lưu trữ 300 câu chuyện. Một hôm, qua điện thoại, cô ấy bảo tôi: “Tôi sẽ đi gặp một người bạn làm nhà xuất bản ở Napoli. Tôi sẽ đưa anh ấy những câu chuyện để làm thành sách, rồi chúng ta sẽ xem.”

Tôi mỉm cười. Nhưng câu trả lời của tôi là: “Dù chuyện gì xảy ra, chúng ta sẽ luôn chia đôi mọi thứ.”

Cô ấy nhìn tôi như một người mẹ nhìn đứa con út, đứa mà bà nghĩ cần được thương nhất chỉ vì nó ra đời sau cùng. Nhưng chỉ những người mẹ mới biết rằng khi nói đến sự quan tâm, đứa út luôn đứng đầu.

Ba tháng sau, cô ấy gọi để báo rằng nhà xuất bản đã từ chối dự án. Ông ta thấy có những đoạn lặp, phát hiện thông tin trên mạng. Nói gọn, giữa các dòng chữ, ông ta bảo tôi là một kẻ lừa đảo chuyên sao chép. Ông ta biện minh rằng đó là một kiểu văn chương không hợp với thị trường hiện tại, tiên phong, thứ ông ta sẽ không xuất bản.

Thế là tôi xin bạn mình một bản sao tệp của cô ấy, có 300 câu chuyện của tôi trong đó. Cô ấy bảo một đợt tăng điện tôi tệ đã đốt cháy ổ cứng và cô không còn bản sao nào.

Tôi cảm ơn cô ấy. Và trong 15 ngày tôi viết lại toàn bộ những câu chuyện, với sự kiên nhẫn vốn luôn làm nên con người tôi và chỉ một ý nghĩ để bắt đầu: một lời từ chối đơn giản là một lần được thăng chức để làm tốt hơn và làm nhiều hơn.

Tôi tìm đến một nhà xuất bản Ý, nơi đã sản xuất và xuất bản cuốn sách đầu tiên của tôi: chẳng có kinh nghiệm gì, tôi nghe lời khuyên của những người viết lâu hơn tôi, trả 1.500 euro và nhận 50 bản tặng như hợp đồng ghi. Cuốn sách được phát hành qua mọi kênh xuất bản và đến hôm nay vẫn còn bán, dù, bất chấp những yêu cầu pháp lý, tôi chưa bao giờ được trả một đồng nhuận bút nào.

Đó là lúc tôi bắt đầu hiểu rằng lũ cướp đã leo xuống khỏi xe ngựa và, không ai để ý hay nhận ra, đã yên vị trong các văn phòng, tự gọi mình là nhà xuất bản. Tôi chỉ nói về những nhà xuất bản mà tôi trực tiếp làm việc, không nêu tên họ.

Tôi phải nghe lời khuyên của luật sư, vì nếu tôi viết “mọi nhà xuất bản”, những vụ kiện đầu tiên đã ập đến. Khi đó tôi sẽ chơi trò của họ, không phải trò của tôi. Ha ha ha ha ha.

Tôi nghĩ đó là hiện tượng của riêng nước Ý, nên tôi sang Mỹ, nơi tôi xuất bản 14 cuốn sách dày từ 150 đến 210 trang, đến hôm nay vẫn còn bán, kể cả trên Amazon. Nhưng tôi chưa bao giờ thấy một đồng nhuận bút nào, và những cuốn sách vẫn được bán ngay cả sau khi tôi đã rút quyền phân phối.

Nhưng là người Calabria, cứng đầu, tôi tìm thêm bằng chứng, và những nhà xuất bản khác tôi trực tiếp làm việc đều theo cùng một khuôn: họ lấy sách, xuất bản và thu tiền, không trả nhuận bút cho tôi và không gỡ các ấn phẩm xuống, bất chấp những yêu cầu của tôi với tư cách tác giả độc lập.

Rồi một ngày tôi đến với AMAZON: ÔNG TRÙM XUẤT BẢN.

Ở đây trò chơi đi đến cuối đường gần như ngay lập tức. Sau khi tôi xuất bản 40 cuốn sách trong 7 ngày, cuốn số 41 được xuất bản và, chỉ 1 giờ sau, 10 email ập đến. Amazon buộc tội tôi thao túng thuật toán của họ, khóa tài khoản của tôi và báo rằng sẽ không trả nhuận bút cho những cuốn sách tôi đã xuất bản. Tóm lại, theo cách tôi nói, tôi đã làm nổ tung thuật toán của họ. Nhưng tôi không bịa ra doanh số: 12 người bạn của tôi, những người có thể xác định bằng họ tên, đã mua sách của tôi chính là để tôi có thể kiểm tra cụ thể doanh số. Và, như tôi đã trải qua và ghi lại, sau khi tài khoản bị khóa, sách của tôi vẫn còn đó và tiếp tục bán thêm 60 ngày nữa, mà phần nhuận bút tương ứng không được trả cho tôi. Thành công đầu tiên của tôi: đưa tiền cho Bezos đồ nhiên liệu cho du thuyền.

Rồi, để xác nhận những gì đã xảy ra trước đó, tôi thử với một nhà xuất bản châu Âu, STREETLIB, nơi đã xuất bản 100 ebook bằng sáu ngôn ngữ trong 30 ngày. Chúng lập tức đến được mọi thị trường và trường đại

học ở châu Âu, và bán được hơn 1.365 bản với giá 13,90 euro trong chưa đầy 50 ngày.

Khi tôi bắt đầu xuất bản nhiều hơn, họ bảo rằng họ trả tiền ISBN cho 100 ebook đầu tiên và tôi sẽ phải tự trả cho những cuốn tiếp theo.

Họ còn hỏi tôi có muốn mở rộng phân phối sang những nhà bán lẻ khác để lời chào hàng hấp dẫn hơn không.

Họ khẳng định ISBN dùng để bảo vệ tác giả. Nhưng ISBN xác định một ấn bản của một ấn phẩm; nó không bảo vệ bản quyền. Với tôi, trình bày nó như sự bảo vệ cho tác giả là một lời nói dối. Và việc kinh doanh dựng quanh chuyện quản lý ISBN và xuất bản, như tôi đã trải qua, rốt cuộc phục vụ lợi ích của nhà xuất bản, không phải của tôi.

Tôi gửi một email bảo đảm yêu cầu họ gỡ toàn bộ sách khỏi thị trường và bảo họ cứ giữ hết tiền, kể cả nhuận bút đã có và nhuận bút sắp có, để họ bơm cho việc kinh doanh của mình một khoản vốn ra trò.

Và rồi tôi quyết định tự làm tất cả. Sau một trang web tập dượt ban đầu, trang hiện nay ra đời, vẫn với tư cách tác giả độc lập, không nhà tài trợ và không ai che chở.

Nó giống như đi học, nhưng tôi mới có 60 tuổi và tôi muốn hiểu mình đang làm gì. Rồi tôi gặp ALPHABET, nhưng tôi chẳng biết họ là cái quái gì. Tôi tưởng đó là một trường xóa mù chữ do một người Ấn Độ điều hành, và rốt cuộc tôi cũng không sai hoàn toàn, vì trên hành trình của tôi, nếu muốn học, tôi sẽ phải dùng mã nhị phân (0–1), không phải hệ thập phân của con người (0–1–2–3–4–5–6–7–8–9): cách duy nhất để thành công là chứng minh điều ngược lại.

Bên trong một cuốn sách có một tự sự, một câu chuyện, một sự kiện, phần dựng, phần dàn trang, bìa sách, bản dịch. Rồi sao nữa?

Mạng, nếu nó để ý đến bạn, nếu nó coi bạn là nghiêm túc, nếu nó nghĩ bạn không phải một tên cướp, sẽ cho bạn giá trị và lập chỉ mục cho bạn

theo thời gian của nó. Rồi chuyện gì xảy ra?

Mạng là ai?

BING, GOOGLE, YANDEX, YAHOO. Nếu bạn có mặt trong đó, bạn thật sự có thể nói rằng mọi ngôi nhà nơi sữa được đun sôi cho bữa sáng mỗi sớm cũng chính là ngôi nhà đang đọc bạn.

Bằng không, bạn phải bằng lòng với mạng xã hội, nơi người ta kể chuyện về hàng xóm của mình. Thế là thành tin tức.

Nếu rồi bạn muốn bán, bạn phải trả tiền trước khi thu tiền. Nghe như ngược với thương mại, nhưng đó chỉ là mã nhị phân.

Bạn bắt đầu với các chiến dịch ADS, quảng cáo, mạng xã hội, nhà tư vấn, công ty quảng cáo, và chia sẻ những gì mình làm ra với người khác, mà không biết chắc rốt cuộc cái gì sẽ vào túi mình.

Cứ như bạn vào sòng bạc: bạn biết mình mang vào bao nhiêu tiền, nhưng sẽ không bao giờ biết mình mang ra được bao nhiêu, và chủ sòng bạc thì không bao giờ thua.

Nếu bạn không bán mà đem tặng tác phẩm của mình, bạn là một vấn đề. Và bạn là vấn đề lớn đến mức nào chỉ được đo bằng khối lượng tác phẩm bạn làm ra, cách bạn làm ra và lúc bạn làm ra.

Và giá trị của cách bạn kể chuyện, thứ giá trị bạn nghĩ sẽ giúp bạn quảng bá bản thân, bị lãng quên. Ngay cả khi chất lượng biên tập của nội dung đạt 9 trên 10.

Bạn không vừa khuôn. Cứ như bạn bước vào một tiệm giày và hỏi cỡ 99, trong khi mạng và cả ngành xuất bản chỉ có tới cỡ 50 là cùng, mà cũng chẳng phải cho tất cả mọi người.

Rồi bạn đi tìm lời khuyên. Bạn chỉ có một mình. Gia đình là kẻ thù vì họ không hiểu, bạn bè đơn giản là một nỗi ghen tị tuyệt đẹp đội lốt thiện chí, còn kẻ thù của bạn thực ra là những khán giả âm thầm ngưỡng mộ bạn.

Rồi, thật đại dột, bạn tìm chỗ nương náu trong những gì AI nói. Bạn thông minh; bạn biết các hệ thống này vận hành ra sao. Bạn có 10 cái để xem các khuôn mẫu của chúng có khớp nhau không, và có những ngày chúng bảo bạn vì sao bạn cứ tiếp tục, có những ngày chúng bảo bạn không thể đi tiếp, vì ai cũng sợ kẻ mạnh và không ai dám đứng lên chống lại hệ thống.

Nếu thật sự là vậy, sẽ chưa bao giờ có chiến tranh, những hành động duy nhất bảo đảm cho chúng ta hòa bình. Bạn sẽ nghĩ điều này thật vô lý: hãy đọc lại lịch sử loài người, và bạn sẽ ngạc nhiên khi thấy nó đúng như tôi nói.

CHƯA BAO GIỜ THẬT SỰ DỄ DÀNG, nhưng hãy luôn nhớ rằng nó chưa bao giờ là không thể, và phụ nữ luôn nhận ra điều đó, và chỉ ở những người có năng lực.

Ferdinando Frega
BLADEFREGA · Nando the Scribe